

GHID INTER-AGENȚII PE SCURT

Prevenirea și controlul bolilor infecțioase în rândul persoanelor care își injectează droguri

Actualizare 2023

Informații generale

Hepatitele B și C, HIV și tuberculoza (TBC) continuă să circule și să provoace o morbiditate și o mortalitate semnificative în Uniunea Europeană/Spațiul Economic European (UE/SEE) și în țările din zona politicii europene de vecinătate (PEV).

Aceste boli fac obiectul principal al punctului 3.3 din cadrul obiectivelor pentru dezvoltare durabilă (ODD) ale Organizației Națiunilor Unite (ONU), care prevede „eradicarea epidemiilor de SIDA, tuberculoză, malarie și boli tropicale neglijate și combaterea hepatitei, a bolilor cu transmitere hidrică și a altor boli transmisibile” până în 2030. Țările nu vor atinge această țintă din cadrul ODD decât dacă bolile respective vor fi abordate la nivelul tuturor populațiilor, inclusiv în rândul persoanelor care își injectează droguri.

Motivul constă în faptul că consumul de droguri injectabile rămâne un factor de risc important pentru contractarea bolilor infecțioase cu transmitere hematogenă (de exemplu, hepatita B și C, HIV), iar persoanele care își injectează droguri prezintă un risc ridicat de a contracta și alte boli infecțioase [de exemplu, infecții cu transmitere sexuală (ITS), TBC] în UE/SEE și în zona PEV.

Prevenirea și controlul bolilor infecțioase în rândul persoanelor care își injectează droguri este importantă, deoarece aceste boli reduc calitatea vieții și speranța de viață a oricărui individ. În plus, există riscul de transmitere ulterioară la alte persoane, inclusiv la cei care nu își injectează droguri.

Un ultim aspect ar fi faptul că aceste boli pot genera costuri sociale directe și indirecte, de exemplu prin reducerea productivității și prin costuri ridicate de tratament și de îngrijire.

Scopul și publicul-țintă

Ghidul comun al Centrului European de Prevenire și Control al Bolilor (ECDC) și al Observatorului European pentru Droguri și Toxicomanie (OEDT) își propune să vină în sprijinul responsabililor de elaborarea politicilor și al planificatorilor de programe de sănătate publică/sociale prin consolidarea bazei de date pentru elaborarea strategiilor, a politicilor și a programelor naționale de prevenire și control al infecțiilor și bolilor infecțioase în rândul persoanelor care își injectează droguri.

Optimizarea beneficiilor intervenției

Pentru a oferi beneficii maxime, aceste intervenții ar trebui să fie finanțate în mod adecvat și să fie realizate în conformitate cu principiile prevenirii și furnizării serviciilor. Printre aceste principii se numără punerea în aplicare a unor intervenții specifice:

- în combinație, pentru a optimiza acoperirea și eficacitatea;
- în contextul altor activități relevante de promovare a sănătății care vizează factori structurali și individuali ce promovează comportamente mai sănătoase și/sau mai sigure (de exemplu, activități care reduc stigmatizarea și discriminarea sau promovarea unui comportament sexual și de consum de droguri mai sigur) și
- folosind o abordare practică, țintită, bazată pe comunitate și centrată pe individ.

Domenii de intervenție principale în urma analizei critice a dovezilor de către grupul de experți

Pe baza celor mai solide dovezi disponibile și/sau a avizului favorabil al experților, precum și pe baza a ceea ce se consideră a fi cea mai bună practică potrivit orientărilor internaționale existente, au fost identificate șase domenii de intervenție principale. Acestea ar trebui să fie adoptate drept componente-cheie ale unei abordări cuprinzătoare, bazate pe o analiză a nevoilor operaționale relevante și a cadrelor de reglementare și juridice, privind prevenirea și controlul bolilor infecțioase în rândul persoanelor care își injectează droguri:

1 Furnizarea de echipamente de injectare sterile

Furnizarea de ace, seringi și alte echipamente sterile pentru prepararea drogurilor (vase de preparare, filtre și apă pentru injectare), inclusiv în închisori și prin intermediul farmaciilor.

2 Tratarea dependenței de droguri

Administrarea tratamentului cu agonisți opioizi (OAT), inclusiv în închisori;

Punerea la dispoziție a unor echipamente de injectare sterile, în combinație cu OAT;

Oferirea de servicii de informare, educare, consiliere și formare de competențe împreună cu programele OAT și programele prin care se furnizează ace și seringi (NSP), inclusiv în închisori.

3 Vaccinarea

Punerea la dispoziție a vaccinurilor împotriva hepatitei A și B, împotriva infecțiilor respiratorii, precum COVID-19 și gripa, și a vaccinului antitetanos pentru a preveni infecțiile și/sau complicațiile acestora în rândul persoanelor care își injectează droguri; în plus, în special pentru persoanele care trăiesc cu HIV și care își injectează droguri, punerea la dispoziție a vaccinului pneumococic și a celui împotriva papilomavirusului uman.

4 Testarea pentru boli infecțioase

Oferirea în mod sistematic de teste voluntare, confidențiale, pe bază de consimțământ în cunoștință de cauză și care să fie în conformitate cu orientările relevante pentru:

- virusul hepatitei C și HIV pentru toate persoanele care își injectează droguri;
- virusul hepatitei B pentru toate persoanele care își injectează droguri și care nu sunt vaccinate/sunt vaccinate incomplet;
- infecțiile cu transmitere sexuală (de exemplu, sifilis, Chlamydia, gonoree) pentru toate persoanele care își injectează droguri și care prezintă simptome de infecție cu transmitere sexuală și/sau pentru cele cu risc mai ridicat (de exemplu, cele care au mai mulți parteneri sexuali sau care oferă sex în schimbul banilor/drogurilor);
- tuberculoză pentru toate persoanele care își injectează droguri și care prezintă semne și simptome de TBC și/sau pentru cele

cu risc mai ridicat (de exemplu, cele care au fost expuse sau care au o afecțiune de bază predispozantă).

Toate persoanele cu un rezultat pozitiv la test ar trebui să fie puse în legătură cu serviciile de îngrijire.

5 Tratarea bolilor infecțioase

Oferirea:

- tratamentului antiviral pentru cei diagnosticați cu hepatită B și eligibili pentru tratament;
- tratamentului antiviral pentru cei diagnosticați cu hepatită C;
- tratamentului antiretroviral pentru cei diagnosticați cu HIV;
- tratamentului anti-TBC pentru cei care suferă de tuberculoză;
- tratamentului preventiv al tuberculozei pentru cei cu infecție TBC, după ce s-a exclus tuberculoza;
- tratamentului pentru alte boli infecțioase, de exemplu infecțiile cu transmitere sexuală și infecțiile bacteriene ale pielii, conform indicațiilor clinice.

Asigurarea unei cooperări între furnizorii de servicii dedicate persoanelor care își injectează droguri și cei care oferă asistență în domeniul bolilor infecțioase, pentru a se consolida legătura cu asistența medicală, în special în ceea ce privește hepatita C.

Există dovezi că, cel puțin pentru tratamentul hepatitei C, participarea la tratament poate fi consolidată prin implicarea unor mentori inter pares.

6 Unități pentru consumul de droguri care pun la dispoziție medii de injectare supravegheată*

Punerea la dispoziție a unor medii de injectare supravegheată pentru a reduce comportamentul de risc în rândul persoanelor care își injectează droguri, ceea ce ar putea, în consecință, să contribuie și la prevenirea transmiterii hepatitei C și a HIV.

*Cele mai multe unități pentru consum de droguri oferă medii de injectare supravegheată. Acestea sunt spații sanitare unde cei care au cumpărat droguri din altă parte pot veni să și le administreze într-un mediu curat, de obicei sub supravegherea unui personal instruit în domeniul medical. Cadrele juridice și de reglementare variază de la o țară la alta și vor influența decizia cu privire la posibilitatea de a pune la dispoziție acest tip de intervenții și la tipul de modele operaționale permise.

Calea de urmat

Se preconizează că punerea în aplicare a intervențiilor va contribui la realizarea obiectivelor locale, regionale, naționale și internaționale în materie de boli infecțioase, dacă se realizează la o scară suficientă.

Realitatea punerii în aplicare este complexă, iar între țări există diferențe în ceea ce privește politicile existente, capacitățile de resurse, sistemele de sănătate și contextele sociale, culturale și epidemiologice; prin urmare, rămâne la latitudinea celor care pun în aplicare ghidul să decidă care intervenții și combinații ale acestora ar trebui să fie prioritare în funcție de contextul specific în care vor fi aplicate.

Pentru a ajuta țările să dea curs recomandărilor prevăzute în ghid, sunt oferite, de asemenea, 12 modele de bune practici care descriu intervenții și abordări utilizate cu succes de țări europene pentru a preveni și a controla infecțiile în rândul persoanelor care își injectează droguri.

Împreună, acestea ilustrează importanța implicării colegilor, a abordărilor multidisciplinare și a implicării asistenților medicali în testarea la nivel de comunitate, făcând legătura între persoanele care își injectează droguri și serviciile de îngrijire a bolilor infecțioase și ajutându-le să participe la tratament.

Pe lângă punerea în aplicare a intervențiilor, o supraveghere temeinică și o monitorizare permanentă, este necesar să existe și să beneficieze de investiții și o cercetare continuă privind prevenirea și controlul bolilor infecțioase în rândul persoanelor care își injectează droguri.

Consultați ghidul complet la adresa:

<https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/prevention-and-control-infectious-diseases-among-people-who-inject-drugs-2023>

Consultați modelele de bune practici la adresa:

<https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/models-good-practice-community-based-testing-linkage-care-and-adherence-treatment>